Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 64. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 5-го КВІТНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 5, 1956. No. 64. VOL. LXIII.

ТРУМАН КРИТИКУЄ ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ УРЯДУ

Ню Йорк, Н. Й. — Бувший президент Геррі С. Труман промовляв на прийнятті Закордонного Пресового Клюбу в готелі Шератон-Астор в Ню Йорку і заявив, що останні зміни в Совєтах треба вважати за вияв збільшення економічної сили Совєтів. Уряд президента Айзенгавера, казав Труман, обдурює американський нарід, коли твердить, що ті зміни в СССР означають „банкрутство" і слабість комуністів. — „Це факт, твердив бувший президент, що совєтська закордонна політика ніколи не була така агресивна, як тепер і вона виявляється в економічному і політичному проникненні. Ніколи від закінчення війни комуністична стратегія не була успішніша і небезпечніша, як тепер." Але уряд не може очікувати, щоб ми розуміли його заяви про те, що впливи Совєтів зменшуються. Коли уряд говорить про свої успіхи, то це шкідливе, бо не зможемо мати дійсних успіхів, яких ще немає. Труман заявив, що демократи роблять відповідальним за неуспіхи в закордонній політиці президента Айзенгавера, бо тільки сам Президент веде закордонну політику цієї країни. Під час своєї промови Труман виявив, що поїде на відпочинок закордон вже найближчого місяця, де буде сподовж двох місяців. Закордоном бувший президент буде писати статті до журналів і буде постійно у зв'язку з політичним життям цієї країни. Труман не виявив подробиць про час і місце своєї подорожі закордон. Перед промовою Трумана, голова Клюбу Луїс П. Локнер вічитав привіт президента Айзенгавера, в якому Президент хвалив журналістів за ту велику працю, яку ведуть робітники пера в інформуванні народу про важливі події в ЗДА і закордоном. Айзенгавер висловив надію, що високий рівень американської преси буде збережений і надалі. Бувший президент не тільки критикував закордонну політику Айзенгавера і державного секретаря Джана Фостера Доллеса, але також домагався опрацювання нового пляну, як допомагати закордонним країнам. „Воно ясне, казав Труман, що ЗДА мусять експортувати свій капітал закордон, і то в поважній скількості, якщо народи від Північної Африки до Індонезії мають поступати вперед в своїй економіці як вільні і незалежні держави, а не щоб мали стати сателітами комуністів". Крім того, бувший президент конферував із демократичним губернатором стейту Ню Йорку, Аверелем Гарриманом і говорив про свою поїздку закордон із Стенлесм Вудвордом, бувшим шефом протоколу в державному департаменті. На цьому прийнятті роздано десять нагород журналістам за найкращі звітування з закордонних країн. Між тими журналістами був і майбутній зять Трумана Кліфтон Деніел. — Представник Клюбу заявив, що ця нагорода Деніслові була вирішена ще перед тим, як було повідомлено про його заручини з панною Марґаретою Труман і тому не можна її вважати за „шлюбний подарунок". Труман казав, що представники уряду говорять одне про американську закордонну політику, а робітники преси пишуть про це інакше. Та він, Труман, вірить пресі, а не урядові.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН У НЮ ЙОРКУ

Колишній президент Труман з губернатором А. Гарриманом, оточені репортерами, ідуть до резиденції губернатора в Н. Й.

Голови урядів ЗДА, Канади і Мехіко про недавно відбуту конференцію

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер обмінявся листами з президентом Мехіко і прем'єром Канади в справі недавно відбутої конференції у Вайт Солфор Спрінґс, Західня Вірджінія. Айзенгавер висловив своє вдоволення з цієї конференції. „Я певний — писав Айзенгавер, — що ця неформальна зустріч скріпить приязні відносини, які так довго тривають, підтримувані дипломатичним шляхом". Мехіканський президент Адольфо Руїз Кортінес в своєму листі висловив „глибоке вдоволення з цієї конференції й особистої зустрічі, яка започаткувала нову еру в відношенні між головами американських держав для добра наших країн". Канадійський прем'єр Луїс СейЛоран відписав Президентові, що „дуже радий з того, що Айзенгавер так добре виглядав і був у такому доброму настрої".

Керована ракета „Снарк" пролетіла 2,000 миль

Вашинґтон. — З Вашинґтону повідомляють, що керована ракета „Снарк" уперше пролетіла віддаль в 2,000 миль з рогу Кеневерал на Флориді через Караїбське море до центрального Атлантику. Під час цього досліду, переведеного кілька днів тому, випробувано лише засяг лету ракети, а не точність її поцілу та здібність маневрування. Ракета мала летіти так далеко, поки вистачить пального. Пресовий офіцер Пентаґону відмовився дати ближчі пояснення про цю пробу, заявивши, що керовані стрільна — це державна таємниця. Ракету „Снарк" продукує фабрика літаків Нортропа в Говторні, Каліфорнія. Ця ракета має 32 стопи довжини з діяметром 4.5 стопи. На висоті 30,000 стіп вона летить із швидкістю 670 миль на годину. Керована ракета „Снарк" належить до міжконтинентальних ракет. Фахівці сподіваються збільшити її засяг. Спочатку вона летіла на віддаль лише 150 миль.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** був присутній на прийнятті в Клюбі армії і фльоти, яке влаштували його колеґи, що в 1915 році разом із ним закінчили Військову Академію в Вест Пойнті. На цьому прийнятті було 12 колеґ Президента. Це вперше Айзенгавер був на прийнятті, яке ця кляса Військової Академії з 1915 р. влаштовує щомісяця.

● **У Кі Вест** на Флориді згоріла 115-річна Перша Бабтистська Церква, в якій молився бувший президент Геррі С. Труман, коли відпочивав на Флориді.

● **Республіканський сенатор** Джордж Бендер заявив, що Айзенгавер напевно виграє вибори восени цього року, бо демократи не мають ані відповідного кандидата, ані виборчих гасел. Але республіканська перемога сказав він, — не буде повною, якщо й надалі демократи матимуть більшість в Конґресі.

● **Федеральний Окружний** Суд в Ню Гейвені, Коннектикат, засудив на шестимісячне тюремне ув'язнення Робмерта Е. Скіпса, який відмовився відповідати, чи він був і є комуністом.

● **Сильний буревій** спричинив на передмісті Вілметі в Шикаґо шкоду на 100,000 долярів, повибивавши в багатьох домах вікна і поскидавши дахи.

● **Адміністрація** Міжнародної Співпраці повідомляє, що Австрія закупить за власну валюту в ЗДА кукурудзи і пшениці на 3,950,000 долярів. ЗДА передадуть ці гроші на допомогу Австрії.

● **Професор** біології Нотердамського університету, Індіяна, д-р Едвард О. Дадсон твердить, що радіяції в медицині, промислі і в наукових дослідах, треба вживати з великою обережністю, бо вона шкідлива для людини і може спричинити генетичну мутацію.

Президент ставить вище допомогу закордонові як зброєння

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер у промові на зборах Крайової Ради Реклями заявив, що один доляр, виданий на допомогу закордонові, говорить більше про успіх Америки, як п'ять долярів, виданих на зброєння. — Президент хвалив присутніх за те, що правдиво інформують закордонні народи про американський спосіб життя. Айзенгавер твердив, що тільки іґноранти і непоінформовані „думають, що єдина зброя може розв'язати закордонні проблеми". В своїй промові Президент просив делеґатів про допомогу в справі допомоги закордонові, бо Конґрес не хоче погодитися на її збільшення. „ЗДА, казав Президент, не можуть жити самі як зразок добробуту, коли решта світу буде жити в нужді". Є багато способів, якими можемо доказати іншим народам, що ми змагаємо до чесної конкуренції в співжитті з народами, і що наш спосіб життя різниться від фальшивої комуністичної ідеології. Тому ЗДА не сміють залишити допомагати закордонові, не можуть зменшити торгівлі з іншими країнами, і не можуть ізолювати себе від світу.

Айзенгавер веде перед в правиборах в Вискансін

Мілвокі, Вискансін. — Правибори в стейті Вискансін не викликають більшого зацікавлення, бо в них з обох партій кандидують тільки по одному кандидатові — від республіканців през. Айзенгавер, а від демократів — сенатор Естес Кіфовер. Кіфовер закликав фармерів, щоб голосували на нього, а не на Айзенгавера, і тим виявили своє невдоволення з фармерської політики республіканського уряду. Та з дотеперішніх виборчих вислідів не видно великого пересунення голосів в тому стейті, в якому перевагу завжди мали республіканці, хоч в деяких сільських округах Кіфовер дістав тепер більше голосів в порівнянні з попередніми виборами. Деякі виборці не йшли до виборів, бо в стейті бушував буревій, який спричинив поважні втрати. Досі частинний обрахунок голосів дає такі вислідн: президент Айзенгавер — 123,035; сенатор Кіфовер — 95,990 голосів. Від республіканців проти Айзенгавера кандидував видавець Джан Б. Чеплі, який дістав тільки — 5,235 голосів.

Внаслідок торнад згинули 44 особи, сотки поранених

Шикаґо, Ілл. — В північно - середніх стейтах впродовж двох днів бушували сильні торнада, від яких досі зареєстровано 44 особи вбитих і сотки поранених. Матеріяльні шкоди дуже поважні, їх досі ще не обраховано. Можливо, що і втрати в людях будуть більші, коли можна буде їх обрахувати. Найбільше потерпіли від торнада західня частина стейту Мишиґен, де досі нараховано 20 вбитих і принаймні сто осіб поранених. Крім Мишиґену торнада понищили стейти Вискансін, Айову, Небраску, Індіяну, Міссіссіпі, Теннессі, Арканзо і Кентокі. В стейті Небраска подав сніг. Досі нараховано вбитих: в Мишиґен — 20, в Вискансін — 8, в Міссіссіпі — 1, в Теннессі — 2, Кентокі — 1, Арканзо — 5. Крім того в кожному стейті поважне число поранених. В Кентокі буревій перевернув хату, в якій була одна жінка з сином, і котив свої жертви 200 стіп. Жінка згинула ,а син важко поранений. Червоний Хрест поспішив негайно з допомогою потребуючим, а вояки Крайової Гвардії бережуть порядку в понищених районах.

Уряд видав на допомогу фармерам майже дев'ять більйонів

Вашинґтон. — Департамент рільництва повідомляє, що уряд досі видав на допомогу фармерам 8,900,000,000 долярів. Видатки уряду на допомогу фармерам впродовж останніх вісьмох місяців (від 1-го липня 1955 до 29-го лютого 1956) становили 608,000,000 долярів. Уряд має на складах запаси фармерських продуктів вартости 5,700,000,000 долярів, і видав в рямках допомоги фармерам позичок на суму 3,200,000,000 долярів. Підсекретар рільництва Тру Д. Морс заявив, що його департамент, мабуть, проситиме Конґрес ще на цій сесії збільшити дозволену висоту заборгування на допомогу фармерам до 12 більйонів долярів. Уряд має в своїх складах пшениці вартости 2,300,000,000 долярів і видав позичок на суму 554,000,000 долярів на пшеницю. Вартість бавовни в урядових складах становить 1,300,000,000 долярів, а позички на бавовну виносять один більйон долярів. Крім того уряд допомагає фармерам за кукурудзу, тютюн, риж і сир.

СОВЄТИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ ЗДА, АНГЛІЮ І ФРАНЦІЮ У ЗБРОЙНІЙ ІНТЕРВЕНЦІЇ НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Совєтський делеґат до ОН Аркадій А. Соболєв виступив на сесії Ради Безпеки ОН з промовою, в якій обвинувачував „деякі західні великодержави" у плянуванні збройної інтервенції на Середньому Сході і в порушенні прав арабських держав. Не називаючи „деяких держав" по імені, Соболєв все ж таки стверджував ясно, що йде про ЗДА, Англію і Францію, які ще в 1950 році погодилися на те, щоб не доводити до ніякої зміни політичної ситуації на Середньому Сході. Свій виступ Соболєв намагався арґументувати рухом британських й американських збройних сил в області східнього Середземного моря, зокрема підкреслював якийсь неофіційний рапорт з Лондону про те, що у випадку започаткування воєнних дій на Середньому Сході Англія готова виступити збройно до 24 годин. В дальшому Соболєв підкреслив, що ситуація на Середньому Сході погіршала і напруження зросло у висліді конференцій у Вашинґтоні. Свою атаку на західні держави Соболєв попередив внесенням поправки до американської пропозиції, щоб генеральний секретар ОН Даґ Гаммершилд виїхав негайно на Середній Схід для переговорів з заінтересованими сторонами. В пропозиції, поданій американським делеґатом до ОН Генрі Каботом Лоджом, мол., обмежувано місію генерального секретаря ОН не тільки до здемілітаризованих зон, визначених в договорі про перемир'я між Ізраїлем, Сирією і Єгиптом, але і поширювано її на т. зв. дефензивні області, значить і на запілля, де згідно з перемирною умовою не вільно вдержутати наземних військ. Такого поширення не бажає передусім Єгипет, що його Ізраїль обвинувачує саме в концентрації військ в цих дефензивних областях. Соболєв, пропонуючи свою поправку, намагався підтримати арабські держави в їх небажанні допустити місію ОН в ці області.

Болгарські комуністи реабілітують Костова засудженого на смерть за державну зраду

Відень — За одержаними тут з Софії повідомленнями, центральний комітет комуністичної партії Болгарії реабілітував колишнього заступника болгарського прем'єра Трайча Костова, засудженого на смерть 1949 року за державну зраду і тітоїзм. Водночас, цей же центральний комітет мав осудити теперішнього болгарського прем'єра Вулька Червенкова, головного спричинника засуду Костова, за те, що він не зумів встановити „колективного проводу" в Болгарії. Реабілітацію Костова пов'язують з недавньою реабілітацією міністра закордонних справ Угорщини Ляшльо Райка, засудженого на смерть теж у 1949 році за державну зраду і тітоїзм, і вважають ці „акти власкавлення" вимушеним Москвою жестом для з'єднання прихильности Тіта. Трайча Костова обвинувачувано в змові на життя болгарського прем'єра Георгія Димитрова і в намаганні приєднати Болгарію до південно-слов'янської федерації з Югославією. Під час судового процесу Костов відкликав був зложені в поліційному слідстві зізнання, в яких визнавав свою вину, але тоді процес негайно перервано, Костова виведено кудись із судової залі і, коли він вернувся по шістьох годинах, то вже признавався знову до всіх закидуваних йому „злочинів". У зв'язку з вістками про реабілітацію Костова звертають увагу, що болгарська комуністична преса вже два тижні тому почала виступати проти „шкідливого культу особистости", який знайшов свій відгомін навіть в проводі комуністичної партії Болгарії.

Угорщина звільнює з в'язниць соціял-демократів

Відень. — Угорський комуністичний уряд звільнив з в'язниць Арпада Шікатсіса і понад тридцять інших угорських соціял-демократів, позасуджуваних колись за протидержавну діяльність. Між звільненими мають бути крім Арпада Шікатсіса ще Джорджі Маросан, колишній міністер в соціял-демократичному уряді й Анна Кетлі, колишній заступник голови соціялістичної партії. Шікатсіс, який пішов був на співпрацю з комуністами, був президентом Угорщини від 1948 року до квітня 1950 року, коли він зрезиґнував, буцімто з огляду на свою хворобу. Негайно після резиґнації його арештовано і він перебув у в'язниці майже шість років. Маросана, колишнього міністра легкої індустрії, ув'язнено теж 1950 року і його засудив був військовий трибунал на 20 років в'язниці.

Секретарку Леніна допитуватимуть про взаємини між Леніним, Сталіним і Троцьким

Москва. — Офіційно появилась листа „старих большевиків", які залишились в живих, не поділивши долі більшости своїх співпартійців - революціонерів, що їх порозстрілював Сталін. На цій листі знаходиться також прізвище Л. А. Фотієвої, колишньої особистої секретарки Леніна, який продиктував був їй свій голосний політичний „заповіт" з 25 грудня 1922 року, а потім так само подиктував два додатки до того заповіту, 4 січня 1923 і 6 березня 1923 року. Ленін помер 21 січня 1924 р. Тому, що на листі старих большевиків з жовтня 1947 року не було прізвища Фотієвої, то здогадуються, що вона втекла була за кордон і вернулась щойно після смерти Сталіна, або весь час скривалась. Вона могла сподіватись пімсти Сталіна, чи просто його бажання позбутися невигідного свідка, бо у згаданому своєму заповіті Ленін поручив комуністичній партії позбутися Сталіна і передати комусь іншому становище генерального секретаря партії, схарактеризувавши Сталіна дуже різко і наскрізь неґативно. Тому, що досі не проголошено справжніх взаємин між Леніном, Троцьким і Сталіном в останніх двох роках життя Леніна, тепер докладно допитуватимуть Фотієву щодо різних деталів закулісової гри, яка велася в тих роках у комуністичній верхівці, зокрема щодо інтриґ Сталіна, які довели були до прогнання Троцького, якого потім, у Мехіко, таки вбив висланник Москви. — У зв'язку з появою тієї листи старих большевиків — у „НІТаймсі" появились цікаві міркування на цю тему Г. С. Салсбері.

● **Комуністичний Китай** улаштував на передмісті Каіро в Єгипті велику торговельно-промислову виставку,ярмарок. За останні пів року комуністичний Китай закупив в Єгипті бавовни на $17½ мільйонів. Хоч Єгипет все ще визнає націонал-китайський уряд на Формозі, проте до Каіро прибула комуно-китайська торговельна місія. Єгиптяни захоплені „ввічливістю", елеґантністю і багатством китайських комуністів, що їх уперше побачили.

ДОЛЛЕС ВИЯСНЯЄ СТАНОВИЩЕ ЗДА ДО КРИЗИ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

ТВЕРДИТЬ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ МОЖЕ ДОРУЧИТИ В ПОТРЕБІ АМЕРИКАНСЬКУ ВІЙСЬКОВУ ІНТЕРВЕНЦІЮ, АЛЕ ВОЛІВ БИ МАТИ НА ЦЕ ПОРОЗУМІННЯ І АПРОБАТУ КОНҐРЕСУ; ПОТВЕРДЖУЄ ЗАБОРОНУ ВИВОЗУ ЗБРОЇ ДО ІЗРАЇЛЯ ТА ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД СОВЄТСЬКИМИ ЗАХОДАМИ

Вашинґтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес заявив минулого вівтірка, 3-го квітня, що президент Айзенгавер був би зобов'язаний і міг би, у потребі, доручити весилку американських військ для зустрічі кризи на Близькому Сході, однак він волів би мати на це попередню апробату, або щонайменше порозуміння Конґресу. Відповідаючи на запити кореспондентів на пресовій конференції, державний секретар ствердив, що ЗДА, зобов'язані до відповідної акції на Близькому Сході на підставі спільної декларації ЗДА, Британії і Франції з 25 березня 1950-го року, в якій ці три країни зобов'язалися навіть до евентуального використання своїх збройних сил для відвернення або припинення акту аґресії в тій частині світу. Тим самим, — президент Айзенгавер, якщоб того ситуація вимагала, міг би доручити американську інтервенцію, але Доллес підкреслив, що Президент все ж таки волів би мати ще й окрему апробату Конґресу, — або щонайменше порозуміння з ним. Апробата чи порозуміння залежали б від того, чи Конґрес відбував би в тому часі сесію чи ні. Під час сесії, Президент старався б дістати апробату Конґресу, подібно, як він це зробив під час кризи на Далекому Сході на початку минулого року, коли то він в обставинах безпосередньої загрози комуністичної аґресії на Формозу і Пескадори, вимагав конґресової апробати і дістав її у формі спеціяльної резолюції, яка давала йому повновласть до евентуальної військової інтервенції в тій частині світу. Все ж таки Доллес не вважає, що положення на Близькому Сході вже аж таке критичне, щоб заходила потреба американської інтервенції та відповідної акції Президента в Конґресі. При цій нагоді Доллес, відповідаючи на інший запит, знову ствердив, що уряд ЗДА все ще стоїть при своїй забороні вивозу до Ізраїля замовленої на 63,000,000 долярів зброї, але додав, що вивіз до Ізраїля малої зброї з інших країн може положення на тому обширі. Цю заяву Доллеса інтерпретується, як американську згоду на вивіз англійської і французької зброї до Ізраїля, щоб цим зрівноважити висилку совєтської зброї арабським країнам. При цій нагоді Доллес заявив, що хоч теперішні лідери Совєтського Союзу вдають, що вони зірвали із сталінською тиранією у внутрішній політиці, — проте вони продовжують дотеперішню аґресивну закордонну політику і тільки солідарне і непохитне становище вільних країн може вплинути на зміну совєтської політики і в цьому відношенні.

Грецькі комуністи „вичистили" свого „вождя"

Американська преса подає, покликаючись на публікацію Комінформу, що центральний комітет грецької комуністичної партії усунув від проводу свого першого секретаря Ніколяса Захаріядеса, закидуючи йому порушення модного тепер між комуністами принципу „колективного проводу", встановленого в Москві. Захаріядес керував комуністичною революцією в Греції в 1946-1949 рр. На нового секретаря партії обрано якогось Апостольоса Грозоса. Чистку в проводі грецьких комуністів, яка мала відбутись під час зібрання в неозначеному ближче місці кілька днів тому, інтерпретується як намагання поліпшити комуністичні взаємини з юґославським Тітом. Головний штаб грецьких комуністів мав би перебувати тепер в Букарешті, столиці Румунії.

Японія і Південна Корея обмінюються репатріянтами

Токіо. — Японія і Південна Корея рішили перевести обмін репатріянтами: Південна Корея погодилась на поворот до Японії коло 350 японських рибалок, схоплених на водах Південної Кореї і притримуваних в окремому замкненому таборі, знову ж Японія погодилась репатріювати коло 600 корейців, які ніби-то нелеґально прибули до Японії від 1945 року. Японська поліція виловлювала їх і запроторювала до окремого табору. Ці табори арештованих і інтернованих корейців в Японії та японців в Кореї були предметом постійних взаємних докорів і пресових лайок. Порозуміння в справі ліквідації цих таборів і прийняття принципу, що всі корейці в Японії мають право свобідно виїхати до Південної Кореї, а японці з Кореї до Японії, якщо тільки захочуть, поліпшить дещо взаємини між тими двома антикомуністичними країнами, між якими існує взаємна велика ворожнеча. Всі посередницькі спроби американської дипломатії, щоб довести до злагоди і співпраці між Південною Кореєю і Японією, розбились фактично об ненависть старенького південно - корейського президента Синґмана Рі, який персонально багато натерпівся від японської окупації на Кореї.

В СВІТІ

● **Японський учений** твердить, що Совєти перевели в листопаді мин. року вибух майже такої самої водневої бомби, як це зробили весною 1954 року американці на острові Бікіні на Тихому океані. Проф. Йошіо Суґіюра прийшов до цього висновку після довгої, дбайливої і дуже морочливої аналізи радіоактивного попелу, який впродовж трьох днів спадав у деяких околицях на Японію наприкінці листопада 1955 року.

● **В м. Пафос** на Кипрі учні двох середніх шкіл зорганізували під проводом духовників демонстраційний протианґлійський похід. Коли їх розганяли слізними бомбами, вони обкидали англійських поліціянтів і вояків градом каміння. Англійські власті замкнули обидві школи на необмежений час і повели слідство, щоб виявити, хто був ініціятором демонстрації.

● **У Західній Німеччині** американці створили ще 13 вишкільних центрів для нової західньо - німецької армії. Кількість американських інструкторів і іншого допоміжного персоналу нароховуватиме до кінця цього року 700 осіб. Захід докоряє урядові Аденауера, що він творить нову армію (силою ½ мільйона вояків) занадто помалу.

● **Індійський прем'єр Неру** застерігся в пресовому інтерв'ю, що Індія купувала й купує зброю в Англії, але не виключає закупу зброї в майбутньому також у Совєтів. Вправді ані Булґанін, ані Хрущов не робили Індії такої пропозиції, але сам індійський уряд — ствердив Неру — інформувався в СССР про можливість купівлі бомбардувальників і пасажирських літаків.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЕКСПЛЮАТАЦІЯ УКРАЇНИ ПОСИЛЮЄТЬСЯ

Якою дошкульною зброєю проти совєтського імперіялізму і совєтської колоніяльної системи може бути друковане слово правди, доказує чи не найкраще видана англійською мовою заходом і коштом Українського Народного Союзу праця проф. Кларенса А. Меннінґа п. н. „Україна XX сторіччя". Вона єдина, крім ще одного твору цього ж автора в минулому, „удостоїлася" не тільки гострого виступу московського намісника для України Кириченка, але й гострої статті в друкованій московською мовою газеті „Запорожская Правда", передрукованої „Радянською Україною" (в числі з 2 березня ц. р.), і востаннє спеціяльного фейлетону відомого Остапа Вишні, надрукованого разом з карикатурою на автора „України XX сторіччя" в цій же „Радянській Україні" (з 11 березня ц. р.).

З усіх виступів Кириченка, Вишні і змобілізованих емведистами з „Запорожскої Правди" робітників Дніпрогесу так і прозирає лють з приводу того, що знайшовся десь на Заході учений, який не завагався розкрити світові правду про колоніяльну залежність України від Москви. Їхню лють підкреслює передусім те, що з усіх основних арґументів і статистичних даних, наведених професором Меннінґом на підтвердження тези про колоніяльне становище України в Совєтському Союзі, змобілізовані Москвою „українські" опоненти проф. Меннінґа вибрали може найменше суттєвий уступ із його книжки — той, де згадується збудований з допомогою американських інженерів Дніпрогес, і буцімто те, що його енергію використовується здебільша для Москви та інших індустріяльних осередків РСФСР.

Про куди суттєвіші й куди загрозливіші для викриття справжнього обличчя московської колоніяльної системи в Україні ствердження проф. Меннінґа, ні Кириченко, ні дніпрогеські робітники, ні бідолашний Остап Вишня не згадали й словом.

Промовчування інших тез і арґументів, наведених у книжці „Україна XX сторіччя", зрозуміле вже з тої простої причини, що поза Кириченком ніхто з „опонентів" тієї книжки й на очі не бачив. Тим часом відповідь Кириченка на інші тези і арґументи означала б не тільки усвідомлювати в широких колах українського населення факт колоніяльного поневолення України, але й підтверджувати його сучасним станом цього поневолення, а то й досягненнями запланованої „шостої п'ятирічки".

Так, наприклад, у ґрунтовно написаному розділі згадуваної книжки проф. Меннінґа про „Економічний розвиток України" подано такі дані про постійне зменшення видобутку і продукції руди, вугілля і заліза в Україні: в 1927 році Україна давала у відношенні до всесоюзної продукції 75.9% залізної руди, 77% вугілля і 72% чавуну. Після двох п'ятирічок, в 1937 році, ця продукція впала до 61.9% залізної руди, 53.8% вугілля і 61.5% чавуну. До якого катастрофального стану довела Москва економіку України за не цілих двадцять років доказують якнайкраще цифри, проголошені самим Кириченком на з'їзді КПСС (цитуємо дослівно за оголошеною совєтськими газетами стенограмою промови): „Тепер Україна дає 32% союзного видобутку вугілля, майже половину чавуну, 37% сталі та прокату і майже 60% залізної руди". Виходить, сам Кириченко ствердив, що не за цілих тридцять років московського панування в Україні продукція вугілля в Україні зменшилася з 77 на 32 проценти всесоюзної продукції, значить, більше як на половину, продукція залізної руди зменшилася за цей час на 16 процентів і продукція чавуну більше як на 22 проценти! Такий „за пляном, накресленим партією... величезний розвиток" господарства України.

Коли приглянутися новій „величній програмі розвитку сільського господарства України", то картина московської експлюатації стане ще жахливішою, особливо ж як взяти до уваги те, що Україна не на протязі запланованої п'ятирічки, значить до 1960 року, але вже після першого року цієї п'ятирічки мусить піднести продукцію м'яса на 100 процентів, продукцію молока — на 95 процентів, продукцію яєць — на 154 проценти і продукцію вовни — на 82 проценти. Такі дані проголосила сама „Радянська Україна" в числі з 8 березня ц. р., і вони майже на 100% перевищують оцінку експлюатації України Москвою в сільсько-господарській ділянці, що її подано в книжці „Україна XX сторіччя".

У викритті, чи пак у передбаченні такого розвитку економічного поневолення України Москвою треба шукати джерел люті не тільки теперішніх сатрапів України, але й тих російських емігрантських кіл, що повели таку ж гостру кампанію проти праць проф. Меннінґа, як і їх імперські однодумці в червоному Кремлі.

ТІНЬ НА ЗОРІ ПУЖАДИСТІВ

Пужадистами звуть в міжнародній журналістично-політичній мові звеличників чи прихильників французького політичного діяча П'єра Пужада, про якого три роки тому ще ніхто у Франції, а тим паче поза нею, не знав, і який став політичною фігурою з міжнародним розголосом, як одна з несподіванок чудернацьких французьких відносин. Властиво, може кращим окресленням пужадистів було б названня цим іменем членів руху, а не прихильників особи: руху малих купців, ремісників і дрібних промисловців Франції, які, опинившись перед загрозою масового банкрутства своїх варстатів праці, єдиних джерел утримання, повели боротьбу проти державних податків.

Франція — це країна власне таких дрібних міщан-торгівців і виробників. Коли додати до них селян, що працюють у своїх господарствах, то половина французького населення належить до верстви самозатруднених працівників. Франція вкрита сотнями тисяч малих харчових, овочевих, яринових крамниць, м'ясарень, пекарень, крамниць із господарським вирядом, із залізним крамом, з горілками й винами, кавярень, молочарень і ресторанів, кіосків, готеликів та заїжджих домів, шевських і кравецьких варстатів, токарень, бляхарень і т. п., у яких головним, якщо не одиноким, працівником є сам власник та дехто з його найближчої родини. Коли почали творитись великі департаментові крамниці із власними продукційними варстатами, які щораз більше загрожують існуванню оцих малих підприємств, ці останні почали — очевидно! — ремствувати передусім на — уряд.. Це ремствування збільшилось, коли уряд, сануючи державне господарство, вглянув у хаос в податковій ділянці і ствердив, що сотні тисяч власників крамниць і малих промислових закладів, між ними й селяни, власники виноградників із власними невеличкими склепами — вперто не платять податків, уважаючи себе за упривілейовану клясу. У такій ситуації героєм сотень тисяч дрібних французьких торгівців, ремісників і промисловців став радний містечка Сан Сере, департаменту Льо, південно-західньої Франції, 33-річний П'єр Пужад, який вигнав податкового екзекутора з своєї крамниці з книжками та канцелярійним приладдям і проголосив, як горде гасло, — не платити податків. А щоб надати переконливішої сили тому гаслу, Пужад почав кричати: „Не хочемо платити податків нездарному, скорумпованому та розтратному урядові". Це було в 1953 році.

Таким чином П'єр Пужад раптом став лідером організації, яка назвала себе „Унія для оборони торгівців і ремісників", у французькому скороченні УДЦА. І коли 2 січня ц. р. прийшли вибори до французького парляменту, то ця організація виступила з окремим власним списком (не скрізь він називався однаково), сподіваючись дістати яких 10-15 послів. Вислід виборів був найбільшою несподіванкою, мабуть, для самих пужадистів: іхні списки дістали 2,600,000 голосів і 53 парляментарні мандати. Отже, буквально протягом ночі суто господарський рух однієї верстви населення, із суто господарськими й дуже вузькими цілями, став політичним табором, якого не можна було легковажити просто з уваги на його чисельність в парляменті. Але в цей момент почався клопіт і для П'єра Пужада та його прихильників. Бо в парляменті не можна було орудувати виключно демагогічними фразами й лайкою на уряд за дійсну чи уявну „кривду" торгівців і ремісників. Там треба виступати з позитивною програмою у фінансовій, зокрема фіскальній, політиці і водночас займати становище до всіх актуальних проблем, які появляються на денному порядку нарад.

І тому відразу виявилось, що нова велика група парляментарних послів, яка виникла у палаті депутатів, просто не має програми — ні в якій загальнодержавній чи власній справі: як устійнити відношення французького дрібного виробництва і дрібної торгівлі до цілости економіки країни і до нових вимог господарського розвитку, згідно з господарськими тенденціями у цілому світі. Водночас виявилися й інші вразливі місця того табору, як ось наприклад: повний брак інтелектуальних сил серед обраних парляментаристів, замилування до фраз і гасел, аж надто схожих на фрази фашистівського зразку, врешті неповажність самого лідера, який почав зраджувати „запоморочення від успіхів", наробивши за три місяці від останніх виборів масу нетактів і політичних помилок. Так, напр., він закинув П'єрові Шнайтерові, членові католицької партії народних республіканців, колишньому голові французького парляменту, зв'язок з засудженням на смерть одної жінки з протинімецького підпілля. Шнайтер заскаржив Пужада до суду, і Пужад, допустивши до процесу, на ньому страшенне скомпромітувався: крутив, виправдував себе фальшивими інформаціями, перепрошував Шнайтера, без спротиву прийняв наложену на нього грошову кару, словом, поводився як пересічна, маленька людина, а не як політичний лідер. Друга велика компромітація вийшла, коли Пужада, який не ввійшов сам до парляменту, а залишився головою названої „партії" поза законодатною палатою, — запросили на засідання парляментарної підкомісії для податкових справ. Головою цієї підкомісії є колишній прем'єр, визначний знавець фіскальної проблеми Франції. Поль Рейно. Пужад обіцяв прийти і двічі не явився на найважніше й найосновніше для його „партії" засідання.

В найактуальнішій для Франції проблемі Альжиру пужадисти зайняли найрадикальніше становище на правому крилі публічної опінії — проти найменших поступок альжирським автохтонним арабам і за політику найгостріших репресій та „повної війни" в обороні французьких колоніяльних інтересів. Коли ж під час демонстрації французької колонії в Альжирі проти прем'єра Гю Молле ролю головних організаторів відіграли два парляментарні посли пужадистів, спроваджені з Парижу, виявилось, що весь той рух дістає поважні субвенції від реакційних, багатих і дуже впливових французьких колоністів з Альжиру, які думають найправішими колоніяльними категоріями. При всіх же впливах у Франції, що їх мають альжирські французи, і всій ненависті до арабських партизанів, французи в масі не хочуть війни в Альжирі, як не хотіли її в Індо-Китаї. І тому пужадисти опинились в цій справі цілком ізольовані, у товаристві найкрайніших деґоллістів. До того ж почали появлятись часописні вістки про різні неприємні для П'єра Пужада грошові історії, пов'язані з партійною касою.

Все це разом склалось на те, що в публічній опінії, і на терені парляменту престиж цієї молодої і сильної парляментарної групи, як репрезентанта цілого руху, впав дуже низько. Французька сатирична преса почала писати й малювати їх з найбільш образливою тенденцією. В самих же рядах пужадистів виявилось глибоке невдоволення і розкол, бо меншість в організації противиться перетворенню її на політичну партію і поширюванню свого зацікавлення на інші справи, як тільки вузько-станові. Роберт С. Доті, пишучи на цю тему велику статтю в тижневому додатку „НЮ Йорк Таймсу", приходить до висновку, що коли навіть не настав ще повний сумерк зорі П'єра Пужада, то впала на неї глибока тінь.

ЗДА ШУКАЮТЬ НАФТУ ЗАКОРДОНОМ

Нафта належить до тих продуктів, без яких сьогодні не можна собі уявити економіки будь-якої країни. Вона важлива під час миру і ще потрібніша під час війни. Тому не диво, що всі держави думають про те, щоб мати якнайбільше цього дорогоцінного сирівця, що з нього продукується газоліну, без якої не мали б вартости й найсильніші водневі бомби, бо їх не можна було б завезти над територію ворога, без якої завмерло б економічне життя всього світу.

Зараз після закінчення другої світової війни нафтові фірми ЗДА почали шукати нових нафтових джерел в цій країні. Найбільші нафтові компанії ЗДА почали також масово контрактувати нафтові терени в інших країнах. На це склалися головно: збільшення коштів відкриття нових нафтових піль в цій країні та здорожчання їх експлюатації і обмеження збоку державних аґенцій у використуванні нововідкритих нафтових теренів.

Та хоч численні фірми шукають нафту закордоном, це зовсім не вплинуло на розшуки нафти і в цій країні. Дж. Г. Кармікол недавно писав в „Ню Йорк Таймсі", що численні фірми гарячково шукають нових нафтових джерел, користуючись при цьому геофізичними та іншими методами. Але ці фірми не можуть похвалитися великими успіхами. Як повідомляє Американський Нафтовий Інститут, в минулому році вдалося збільшити нафтові запаси тільки на 645,500,000 бочок. Цієї нафти вистачило б при теперішньому запотребуванні на неповних три місяці.

Нову нафту вдалося знайти на дні океану, поблизу узбережжя Луїзіяни, але кошти її видобутку дуже великі. Тому численні фірми вирішили шукати „плинного залота" в чужих країнах.

Спершу приступили до цього окремі підприємці, які доробилися на нафті в цій країні. І так, Джан В. Міком із Гавстону в Тексасі вже має нафтові концесії в Гондурасі, а недавно підписав контракт із колюмбійським урядом. Приватний нафтовий підприємець Бонкер Гонт із Далласу дістав концесії в Лібії і Пакістані. Едвін В. Пол з Лос Анджелесу видобуває нафту в Йорданії, а Ґленн МекКарті (з Тексасу) — в Болівії.

За цими багатими приватниками пішли й нафтові компанії. Фірма „Огайо Ойл Компані", яка донедавна видобувала нафту тільки в ЗДА, почала інвестувати великі суми у досвідних підприємствах закордоном. Президент цієї компанії Дж. С. Доннелл заявив, що його фірма видобуває нафту закордоном тому, що закордонна продукція дешевша, а в ЗДА не так легко знайти нові нафтові терени. Тепер ця фірма має в Африці (головним чином в Лібії) 173,000,000 акрів нафтових піль і в Канаді — 4,390,000 акрів. Африканські терени вона експлюатує разом із фірмами „Континенталь Ойл Компані" і „Амерада Петролеум Корпорейшен". Ця трійка старається також дістати нафтові концесії в Гватемалі. „Огайо Ойл" внесла свої оферти і в столиці Венесуелі, Каракасі, і має запевнення, що венесуельський уряд їх прийме.

Друга американська нафтова фірма, яка досі видобувала нафту тільки в ЗДА, „Ди Тексас Гольф Продюсінґ Компані", інвестує мільйони долярів закордоном. Вона вже має концесії на кілька мільйонів акрів нафтових теренів в Лібії. Зацікавлення нафтовими полями в Північній Африці зросло від хвилі, коли в Альжирі, недалеко лібійського кордону знайшли високоякісну нафту, подібну до тієї, яку видобувається в Арабії.

Третя велика американська нафтова фірма, каліфонійська „Ди Юніон Ойл Компані" вже вивертіла перший шиб на узбережжі Коста Ріки, де має багато акрів нафтових теренів. Ця сама фірма має нафтові концесії в Панамі, зараз за кордоном Коста Ріки.

„Ди Сітіс Сервіс Компані" має кілька мільйонів акрів нафтових піль в Єгипті, а „Савтерн Каліфорнія Петролеум Компані" експлюатує кілька шибів у країні фараонів. „Ди Стандард Ойл Компані" з Індіяни шукає нафту на Кубі і Ямайці.

Як бачимо, американські нафтові підприємці шукають нафту всюди, де тільки її можна знайти. Подібне явище можна було спостерігати в 20-х роках цього віку. Тоді американські фірми видобували нафту також і на західніх українських землях (Борислав), однак, коли на початку 30-х років відкрито багаті нафтові джерела в східній частині Тексасу, в домашньому нафтовому промислі настала гіперпродукція.

В 1938 році, коли мехіканський уряд сконфіскував був усю закордонну власність, американський капітал перестав робити інвестиції закордоном. Але тепер ситуація змінилася: чужі держави потребують долярової валюти і радо дають нафтові концесії американцям. Друга причина американських нафтових інвестицій закордоном полягає в тому, що після другої світової війни запотребування на нафту подвоїлося і ціни на неї значно збільшилися.

Згаданий Дж. Г. Кармікол каже, що американські фірми кинулися шукати нафту так, як колись на Алясці шукали золото. Але, звичайно, не всі матимуть при цьому „щасливий удар" (лакі страйк), подібно, як це було в погоні за золотом.

Роман Смаль-Стоцький

ВІСІМДЕСЯТИЛІТТЯ ЧЕРНОВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

31-го березня 1956 року сповнилося вісімдесятиліття університету в столиці Буковинської України, в Чернівцях. В окупованій Україні ніхто, певно, й словечком не згадує про цю річницю... Ось тому треба нам, науковцям і буковинцям, відзначити хоча б кількома словами цю річницю у вільному світі, на вільній американській землі, треба хоч спробувати з'ясувати його значення для минулої доби та послати щирий привіт університетові столиці Буковинської України, його професурі, позбавленій Москвою академічної свободи, та академічній молоді.

По прилученні до Австрії, Буковина до революційних літ 1848/49 сполучена була з Галичиною і щойно потім виділено її як осібний коронний край Австрійської імперії. І тільки тоді Буковина позбавилася домінуючих польських впливів і почала в Чернівцях організувати своє власне культурне життя. Року 1850-го збудовано в Чернівцях театр, року 1851-го засновано Крайову Книгозбірню, року 1863-го зорганізовано Крайовий Музей, а щойно 1875-го року, на домагання послів-буковинців, проведено нарешті в парляменті законом заснування Черновецького університету.

Велику заслугу при переведенні закону здобув собі тоді консервативний посол д-р Константин Томащук, що, хоч був українського роду, признавався, як православний, до румунів, бо вони тоді цілком опанували Православну Церкву та її ієрархію. У своїх промовах в парляменті Томащук гостро осуджував впровадження польської мови як викладової в університетах Кракова й Львова, бо, мовляв, цим ці університети стали „провінціяльними". Тому він домагався німецької викладової мови для Черновецького університету, щоб пов'язати Буковину із збуджувальними впливами німецької, на той час, універсальної культури з Шіллером і Гете. Українські галицькі посли підтримували той закон, щоб демонструвати проти польонізації Львівського університету, зокрема підтримували його постанови щодо катедр української та румунської мов, і що ті мови вживані будуть теж при навчанні пасторальної теології, гомілетики та літургіки на факультеті православної теології. 4-го жовтня 1875 року відбулася святочна інавґурація Черновецького університету.

Ось так постав на українській етнографічній території німецький університет з українськими катедрами, що, при спокійному бігу історії, скорше чи пізніше, став би українським університетом. Черновецький університет мав велике значення не тільки для українського відродження на Буковині та для зорганізування українського культурного центру в Чернівцях. Цей університет в наступних десятиліттях, із поступовим скріплюванням української політичної сили на Буковині, мав свої поважні впливи також на Галицьку й Наддніпрянську Україну. У Москвою окупованій Україні українська мова була тоді заборонена, а тут, в Чернівцях, під самим боком царської Росії, діяли катедри української мови! На катедру у факультеті православної теології був покликаний ніхто інший, як незабутньої пам'яти Олександер Лотоцький, як він це у своїх „Споминах" згадує. Отож, буковинські українці вже тоді правильно оцінювали вагу вільної від Москви Православної Церкви для відродження поневоленої України і хотіли створити для православної теології осередок, що промінював би в Україну під Росією. Щоб врятуватись від воюючого польського шовінізму у Львові, багато галицької молоді студіювало в Чернівцях, де складали й свої професійні учительські іспити та робили докторати. Олександер Колесса також був габілітований Степаном Смаль-Стоцьким у Черновецькому університеті. Але всеукраїнське значення цього університету лежить, на мою думку, ось у чім: поляки під проводом своєї аристократії опанували були всю Галичину і насильно ополячували культурне життя всього краю, творячи в Австрії перегороду для прямих зв'язків Галицької України із Заходом. Під переможним натиском польської культури витворювався специфічний тип українця. В царській Росії весь політичний режим і московський шовінізм творили теж перегороду для всяких прямих зв'язків із Заходом. А тут, у Буковині, Захід у формі університету сам прийшов на українську землю, і українці могли з нього користати, як із свого вікна в Західну Европу. Захід прислав сюди цілу низку науковців-професорів, що зацікавилися українцями; вони зробили студії над українською культурою своїм предметом. Згадаю тільки численні праці Раймунда Кандля і його співпрацю з Олександром Монастирським, співпрацю Федора Гартнера й Степана Смаль-Стоцького і їх перемогу в справі впровадження українського фонетичного правопису в австрійські школи. Мій батько завжди підкреслював заслуги Гартнера в цій справі, бо німці у Міністерстві освіти у Відні в першу чергу вірили в об'єктивність німецького професора у цій, колись дуже бурхливій справі. Треба зазначити ще, що Буковина з часом стала першою „стацією" для визначно здібних австрійських німців. Пригадаю тільки, що два із останніх австрійських прем'єрів були колишніми президентами Буковини: князь Гогенлоге — Шілінгсфірст і барон Бляйлебен. Це

(Закінчення на стор. 3-ій)

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (УВАН) у США

ШЕВЧЕНКО

Річник 5.

(22)

НОВИЙ АЛЬБОМ МАЛЯРСЬКИХ ТВОРІВ ШЕВЧЕНКА

(„ШЕВЧЕНКО — ХУДОЖНИК". Альбом вибраних творів. Державне Видавництво художньої літератури. Київ 1954.)

Альбом „Шевченко — художник" виданий доволі претенсійно, у великому форматі, але й ця зовнішня форма мусить прикро вражати українського читача, бо на внутрішній стороні палітурки надруковано золотими буквами напис „300 років возз'єднання України з Росією". Поважною хибою цього альбому є недбайливе технічне виготовлення ілюстрацій, на яких майже з правила одне кліше не покривається з іншим, не творить суцільного образу, наслідком чого глядач не має повного зорового вдоволення. Насувається підозріння, що видавництво намагалося понизити такими засобами мистецьку творчість Шевченка, тим більше, що публікації з ділянки російського мистецтва, видавані совєтськими накладнями з правила щонайменше бездоганні, отже при виданні альбому „Шевченко — художник" відчувається якась злобна тенденція.

Дивно вражає теж, що автор тексту називає Шевченка „казахським мистцем" лише тому, що поет виконав деяку кількість картин із побуту кірґізів. Зрештою сам текст — як сказано вище, — дуже короткий, не може внести нічого нового до студій над творчістю Шевченка.

В низці зрепродукованих картин з перших місць займає композиція Шевченка „Смерть Богдана Хмельницького" у двох відмінах — як ескіз, виконаний олівцем і як образ в рр. 1936-1839, отже ще в часі студій в Академії Мистецтв. В обох композиціях бачимо акцесорії та персонажі, які свідчать про глибокі національно-релігійні почування Шевченка. Перед вмираючим гетьманом стоїть великий хрест на тетраподі, а поруч нього євангелія, стіни спальної кімнати вкрашає велика ікона, біля тетраподу стоїть навколішки митрополит. Між приявними бачимо козацьку старшину в молитовному настрою, тільки деякі з-поміж них держать прапори у своїх руках. Ця картина, мало відома в нас, свідчить в дуже переконливий спосіб про серйозне зацікавлення Шевченка історичною тематикою так, що його друга композиція на подібну тему, а саме „Дари в Чигирині", не є чимсь відокремленим у цій галузі його творчости.

В альбомі відтворені автопортрети Шевченка, портрети його професорів, краєвиди України; до найцінніших належать студії архітектурних пам'яток Києва, Полтави, Суботова, Почаївської Лаври, а врешті відомі два циклі „Живописна Україна" й „Притча про блудного сина". Релігійна тематика (совєтське видання!) обмежена лише до копії з Рембрандта „Притча про виноградаря".

Є в альбомі й деякі новинки. Між іншим, портрет, відомий дотепер як портрет проф. А. Зауервейда, определено тут як портрет молодого баталіста А. Коцебу, учня Зауервейда.

Позитивними прикметами цього видання треба вважати додаток: коментарі до зрепродукованих картин, сперті на архівних даних, а також основні інформації про техніку окремих малярських праць Шевченка, про їх розміри й про матеріял, на якому вони виконані. Всі репродукції в цьому альбомі відтворені в кольорах (за вийнятком графічних праць, рисунків і тушових ескізів), які дають уявлення про Шевченка, як дуже гибаглого кольориства.

ПОПРАВКА І ДОПОВНЕННЯ

В Шевченківському річнику УВАН за 1953 р. була вміщена моя замітка „Про працю проф. В. Г. Кричевського над увічненням пам'яти Т. Шевченка".

В ній я зазначив, між іншим, що проф. В. Г. Кричевський вмістив у ч. 4 „Літературно-Наукового Вісника" за 1911 р. рецензію на ілюстрації до „Кобзаря" Т. Шевченка.

Через відсутність цього числа журналу в бібліотеках США й Канади, я мусів покликатись на пам'ять і помилково зазначив, що в своїй рецензії В. Г. Кричевський критикував ілюстрації роботи художника Опанаса Сластіона; перевірка за бібліографічними джерелами показала, що темою згаданої рецензії були ілюстрації Н. Ткаченка та С. Дудіна до іншого видання ілюстрованого „Кобзаря".

Одночасно, в доповнення поданих мною раніше відомостей, слід згадати, що Вас. Кричевський не лише брав участь в полеміці з приводу пам'ятника Т. Шевченкові в Києві, але також був і членом жюрі конкурсу, що відбувся 2-15 лютого 1914 р. Крім нього в жюрі були Фед. Лизогуб (голова), Микола Біляшевський і худ. С. Святославський; жюрі відкинуло всі одинадцять проєктів.

В. Павловський

МЕНЕ ХВИЛЮЄ...

Мене хвилює синій обрій
І вітер весняний, рвачкий,
Що всі думки мої недобрі
Розмає, як пухкі хмарки.

І синявою молодою
Сповняється ущерть душа...
Он журавлі понад грядою
Назустріч з вирію спішать.

Не треба дум, вагань не треба:
Трудний до сонця переліт, —
Та в голих, у безлистих вербах
Вже грає вітер на ввесь світ!

МИХ. ДРАЙ-ХМАРА

ОЛЕНА КИСІЛЕВСЬКА

Вістка про смерть цієї великої жінки не була несподіванкою для української громади. Вже від місяців Олена Кисілевська була важко хвора. З тривогою слідкувало українське жіноцтво за перебігом недуги, а недавні її 87-мі уродини принесли численні докази любови й пошани, якими оточувала її українська громада. Та все ж телеграма про її смерть глибоко вразила всю українську спільноту. Бо з нею не тільки відійшла велика, небуденна постать, але й замикається цілий етап нашого громадського життя.

Олена Кисілевська народилась 1869 р. і прожила все своє життя — за вийнятком різних виїздів — у Галичині. Походила з священичої родини Сіменовичів, що душпастирювали на Поділлі. Родинна атмосфера сприяла її розвиткові. Батько її виявляв громадські зацікавлення, а старші брати, що студіювали, вносили в родину актуальні кличі. Молодій дівчині не було дано закінчити середню освіту та вона доповнила її самотужки. І коли Наталя Кобринська дала в 1884 р. ініціятиву до створення першого жіночого товариства у Станиславові, то вона стає наймолодшою його членкою. А коли за тодішнім звичаєм дуже молодо вийшла заміж, то обов'язки матері й дружини не забили в ній інтересу до громадських справ.

Бачимо її при всіх громадських починах Коломиї, де тоді проживала. Стає співосновницею Кружка Руських жінок, працює в управі місцевої „Просвіти" й „Бояна". Починає пробувати пера і в Літ. Науковому Віснику появляються її нариси із сільського життя. Врешті перша її подорож спонукує її вилляти свої враження в книжці. А коли хуртовина першої світової війни заносить її до Відня, тоді вона там редагує календар-альманах Комітету Допомоги Раненим і Полоненим Воякам.

Всі ці вияви її літературних і громадських зацікавлень в'язали її з тодішнім українським культурним середовищем. Одначе в тому часі провідної чи взагалі замітнішої ролі вона в ньому не грала. Родинні обов'язки та особливі умовини життя скеровували її енергію в інший бік. Щойно по першій світовій війні, коли почалось наново відбудовувати українське життя по великій нашій поразці, увійшла в нього її постать.

Її участь у громадському житті між обома війнами надто відома, щоб треба було її широко описувати. Слід вичислити за чергою — заснування популярної газети „Жіноча Доля" у 1925 та видання її календарів - альманахів. У тому самому часі організаційна референтура в Гол. Управі Союзу Українок і зв'язана з нею праця над жіноцтвом галицького міста й села. У 1928 р. кандидатура в перших виборах до польського сойму і сенату, що приносить їй мандат сенатора. У 1929 р. поїздка до ЗДА й Канади й відвідини нашої іміграції. У 1931 р. вона кандидує знов з листи Українського Національно - Демократичного Об'єднання і стає вдруге сенаторкою. В тому часі поїздка на Волинь і Полісся, що було відділене від Галичини звісним „сокальським" кордоном. В 1934 р. на першому загальному жіночому конгресі у Станиславові вона виголосує доповідь на тему „Відношення української жінки до шкільництва". У 1935 завершується праця Т-ва „Сільський Господар" над фаховим вишколом жінки - селянки створенням Жін. Секцій „Сільського Господаря", які вона очолює. У 1936 р. Олена Кисілевська кандидує втретє у виборах. Знов вибрана сенаторкою, вона продовжує працю парляментариста, промовляючи при дебаті над бюджетом, у справі шкільного плебісциту, а справі устави про алькоголь. Поміж те подорожі на Буковину й Бесарабію, де розгортається праця українського жіноцтва. З вибухом другої світової війни вона переїздить на Лемківщину, де з рамени „Сільського Господаря" за два роки відвідала 67 лемківських сіл. Врешті участь у другому загальному конгресі Українського жіноцтва у Филаделфії у 1948, де її вибрано головою Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО). На цьому пості проходить останніх 8 літ її життя. Її ініцятиві, досвідові й активності завдячує СФУЖО головно свій розріст і теперішнє становище у світі.

Близькість її праці та сум з приводу втрати не дають належно оцінити її заслуг. Але вже тепер можна підкреслити риси, що в часі діяння промостили їй дорогу та закріпили її місце у громаді. Це благодатно відчували її співробітниці і підсвідомо зрозуміла й оцінила українська громада.

Олена Косілевська була людиною надзвичайної працьовитости. У сполуці з розвиненою інтеліґенцією і літературним хистом, її невсипуща активність позначилась на різних ділянках нашого життя. Всі вгорі позначені етапи її праці були нею дійсно пророблені. Добре знання людей і громадський досвід ставили її роботу на службу найбільш пекучих потреб нашого громадського життя.

Всі її потягнення були позначені великою толерантністю до людей. Вона розуміла і прощала людські хиби, вона вміла і в найдрібнішому відрізнити громадське від особистого. Вона вміла підійти до кожної одиниці із надзвичайним тактом оминати площину зачіпки. Навіть особисто заатакована, вона вміла не реагувати на те і через те вбивала в зародку всяку ворожнечу.

Слово в неї не розходилось із ділом. Будучи дружиною й матірю, вона всі свої сили віддавала цьому першому жіночому завданню. Коли пізніш могла служити українській громаді, віддала знов всі свої сили цій справі й не відійшла від неї до останіх своїх днів.

Л. Бурачинська.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаґо, Ілл.

„Тризуб" і Місяць Ощадности

В місяці квітні 1956 минає 125 літ від часу, як на американську банкову сцену вступив новий партнер Сейвінґс і Лови Ассосіейшен. В стейтах були різні закони і різні назви мали згадані щадничі спілки, щось в роді крайових „райфанзенок". Та в консолідаційних потягненнях держави і стейтів велика більшість щадничих спілок, крім „к р е д и т і в о к" (кредит юніон) виступають під видом „Сейвінґс і Лови". В державній фінансовій системі згадані спілки грають важну ролю зі своїми 27½ більйонами ощадностей. Щадничі спілки на протязі свойого існування помагали головно своїм членам в набуванні родинних домів. Америка є сьо-

Директор „Тризуба" Петро Пуцило

годні нацією малих домів, бо 55% американців є власниками своїх домів, а спілки фінансують тепер 40% всіх нових домів. В роках 1946-1955 спілки потроїли свої ресурси. Разом 16 мільйонів людей щадять у спілках, а 12% всіх ощадностей Америки концентрується в них. Тому з нагоди 125-ліття спілок по всій Америці будуть хвалити „Сейвінґс і Лови".

В програмі „місяця ощадности" беруть участь цього року й українці. В Шикаґо маємо українську інституцію „Тройдент Сейвінґс і Лови", яка може похвалитися поважними успіхами за останні 5 літ. Хоч існує вже від 1913 року, то з кінцем 1950 року мала всього 434,548.56 дол.

Як спілка вийшла на вулицю і перейшла з вечірніх годин на щоденні, як збудувала власний модерний будинок, як дістала федеральне обезпечення вкладів до висоти 10 тисяч дол., сталося чудо. За три роки майно спілки зросло на 206½%. Як спілка перейшла до власного будинку, майно зросло на 275% і переходить сьогодні суму 5 мільйонів. Від того самого часу спілка відчинила 2,600 нових щадничих конт, пересічно 108 нових вкладів місячно, та дало 540 нових позичок на суму 3 мільйонів.

Що причинилося до чуда „Тризубу"?

Перше всього вихід на вулицю і власний дім. Друге: оголошення не лише в „Свободі", але й маленькі невидні оголошення в американській пресі, які взивали всіх „Щадіть поштою в „Тройдент".

У висліді цієї кампанії „Тризуб" має сьогодні вкладчиків в 15 стейтах Америки від Каліфорнії до Массачусетс. Навіть в Алясці має американських жовнірів (навіть неукраїнського роду), що реґулярно місячно щадять в „Тризубі" поштою. А в стейті Іллиной має поважних вкладчиків в 22 містах. Робітничі юнії, церковні організації, а навіть міські самоуправління щадять в „Тризубі" поштою.

З нагоди 125-ліття тих важних банкових інституцій розписується американська преса і про „Тризуб" та його екзекутивного директора — союзовця Петра Пуцила, який збудував престиж для себе і для інституції, яка замкнена льокальною куртиною малої вулички і вечірньої кімнати животіла 35 літ і то виринала то потопала в своїх труднощах і малій скількості долярів. Степан Куропась.

Клівленд, Огайо

Ще про вшанування пам'яті ген. Т. Чупринки - Шухевича

У доповненні поміщеного в „Свободі" (ч. 49, з 15 березня ц. р.) допису М. А. Пилипця під заг. „Вшановано пам'ять ген. Тараса Чупринки - Шухевича", як голова комітету підготовки Академії, почуваюсь до обов'язку подати ще деякі уточнення та доповнення, а саме:

1) Відзначення роковин геройської смерти сл. п. ген. Тараса Чупринки - Шухевича, влаштовано заходом Вувших Вояків УПА в Клівленді.

2) Святкування започатковано поминальними Богослуженнями в українських церквах Клівленду, в яких взяли участь обидві молодечі організації Пласт і СУМ в одностроях.

3) Члени названих організацій також сповняли ролю впорядчиків на залі під час Академії.

4) Вінок на символічну могилу внесли упісти, при почесній стійці, яку творили упісти і сумівці.

5) В дописі поминено виступ юначки Христини Кікіш, яка гарно й читко продеклямувала уривки з „Молитви за поляглих" О. Тарнавського.

Тарас Бурий.

Клівленд, 19. III. 1956.

ВІСІМДЕСЯТИЛІТТЯ ЧЕРНОВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

саме було в науці. Приват-доцентів, що звернули увагу своїми працями у Відні, імефесорами в Черновецькому ьовано надзвичайними про- університеті, між іншим і слава Гарварду, недавно померлий економіст Шумпетер учив у Чернівцях, і славний шекспіролог Кельнер, і батько першого австрійського повосниного посла у Вашинґтоні Кляйнвертер, і інші.

Не маю на меті описувати тут всієї історії Черновецького університету, а хочу ще тільки подати кілька споминів з часу перед першою світовою війною. Вчили тоді в університеті славістику Е. Калужняцький, україністику — Степан Смаль-Стоцький, історію — приват - доцент Мількович на філософічному факультеті, а на факультеті православної теології — отець Єриміїв і Козак. Інших вже собі пригадати не можу. Незабутній Зенон Кузеля був бібліотекарем університету. Навкруги університету громадилися науковці, що вчили тоді по гімназіях і в учительському семінарі, між ними незабутні В. Сімович-Кордуба, О. Когут, Попович Клим, Галіп і ще живий сеньйор ,директор Бриндзан, та ін., і академічні товариства „Союз", „Січ" і „Запорожжя". Очевидно, німецькі впливи університету створили в бігу десятиліть специфічний тип буковинського українця, що добре володів обома мовами. Не дивота, що Воробкевич і Федькович писали теж по-німецьки. Цей тип мав і свої від'ємні сторони, але комплексом меншовартости щодо поляків, румунів або москалів він не грішив і лицем був звернений таки до Києва. Я ще живий свідок цих зв'язків, бо щороку заїжджали до Чернівець відвідати Ольгу Кобилянську, або батька мого, або гостинний дім Бурачинських в Берґометі наші земляки з Великої України. Так я з дому батьків ще пам'ятаю Лисенка, Лесю Українку, Коцюбинського, Петлюру, артільного діяча Левитського, Антоновича. Шаповала та інших, а з другого боку добре пам'ятаю відвідини Івана Франка, Стефаника (його „Синя Книжечка" таки в Чернівцях вийшла), Богдана Лепкого, Маковея та багатьох інших діячів. Наші буковинці незадовго видадуть книжку про Буковинську Україну ,що з певністю дасть ціле тло й історію того культурного осередку, який створився був у Чернівцях навколо університету і традиції якого навіть варварський режим Румунії не зміг знищити.

Що дав українській нації Черновецький університет?

На протязі майже сорокліття цей університет виховав сотки вчителів, адвокатів, адміністратичних урядовців, суддів та православних священиків, що перед війною уможливили автономне життя Буковинської України; під час війни десятки їх посвятилися праці під стягом Союзу Визволення Укркіни, а по війні брали участь в будуванні Української держави на всіх відтинках. А як врешті Українська Народна Республіка заломилася і уряд пішов на вигнання, то таки буковинці під проводом барона Миколи Василька не залишили Симона Петлюру аж до його трагічної смерти, і далі рятували його спадщину на еміґрації словом і ділом аж до другої світової війни.

● **У Лондоні** відбувались таємні наради комуністичних ватажків із кількох західньо-европейських країн, скликані у зв'язку з розвінчанням Сталіна та новою лінією „колективного проводу" в Москві. Лідер англійських комуністів Гаррі Полліт понад 30 років був фанатичним звеличником Сталіна. Лідер французьких комуністів Моріс Торез виїхав до Риму на таємні розмови в цій самій справі з італійським комуністичним лідером Пальміро Толіятті. Всі вони колись сліпо поклонялись Сталінові, а тепер мусять його лаяти — за наказом Хрущова.

В Ню Йорку основано з участю українських інтелектуалів Відділ „ПЕН-Клюбу на вигнанні"

Ню Йорк. — В п'ятницю 23 березня ц. р. відбулось у домівці Балтійського Дому Волі (Балтік Фрідом Гавс) у Ню Йорку зібрання різно - національних інтелектуалів, які у висліді нарад рішили основувати Відділ ПЕН-Клюбу. ПЕН-Клюби постали за активною участю таких світочів різнонаціональних літератур, як Шов, Гледсворті, Гавптман і Метерлінґ, з головною їх ідесю є зберігання духової с п і л ь н о т и інтелектуалів в усьому світі, із повним правом боротьби за власні національно-політичні ідеали. ПЕН-Клюб ділиться на „Центри", при чому в одній країні може бути кілька самостійних Центрів, або кілька Відділів одного Центру. В ЗДА є один Центр ПЕН-Клюбу, але він має дві адреси — в Ню Йорку і Лос Анджелес, зате в Англії є три самостійні Центри. Окремим Центром в Лондоні є „ПЕН ін Ексіль" і він є рівнорядний з усіми іншими Централями тієї організації. Відділ в Ню Йорку належатиме саме до того Лондонського Центру, який об'єднує інтелектуалів із різнонаціональних політичних еміґрацій. Чартер „ПЕН-Клюбу на Вигнанні" прийнято на з'їзді в Льозанні (Швайцарія) 25 липня 1951 р. Про всі ці справи, історію заснування ПЕН-Клюбів і їх з'їздів та теперішній стан — вичерпно й надзвичайно цікаво доповідала польська письменниця Марія Кунцевіч, почесна голова лондонськгоо Центру, а організаційні справи реферував Александер Янта. Перші ініціятивні Збори відбулись були 17 січня ц. р. і там обрано Комітет із 7 осіб, який саме скликав оті збори в минулому тижні.

Приявних було 20 осіб з-поміж таких національностей: естонці, поляки, москалі, чехи, мадяри, литовці, словаки й українці. З українців приявні були: Василь Барка, Докія Гуменна, Юрій, Дивнич Євген Маланюк і Іван Кедрин-Рудницький, але листи надіслали ще деякі українські професори університетів в ЗДА й письменники. Ініціятори просили взагалі вибачення, коли не розіслали запрошення всім, кому треба було б. Коло 20 українських інтелектуалів дістали запрошення. Підкреслено, що трудно було дістати адреси інтелектуалів з-поміж іміґрацій лотишської, сербської, болгарської румунської і еспанської. Головою Відділу обрано мадярського п и с ь м е нника Флоріяна Тібора, а до Виділу ввійшов між іншими — український поет Василь Барка.

Сам чартер виключає участь комуністів у ПЕН-Клюбах. Його четверта точка звучить буквально так:

ПЕН заступає принципи виміни думок без ніяких перешкод внутрі кожної нації і між усіма націями, а члени зобов'язуються противитися всякій формі переслідування свободи слова в країні і громаді, куди вони належать. ПЕН заявляється за вільною пресою і противиться самовільній цензурі в часі миру. Він уважає, що необхідний поступ світу в напрямку кращого політичного й економічного порядку вимагає свобідної критики під адресою урядів та керівних адміністраційних установ. А тому, що воля накладає обов'язок добровільних обмежень, то члени зобов'язуються виступати проти таких лих вільної преси, як брехливі вістки та свідоме фальшування і викривлювання фактів для політичних або персональних цілей". До чартеру ПЕН додана заввага, що вступ до ПЕН відкритий для всіх кваліфікованих письменників, редакторів і літературних перекладачів, які підтримують ідеали чартеру, без уваги на національність, расу, колір або віровизнання.

Український Літературно Мистецький Клюб
Нью Йорк 149 2nd Av.

Л. М. Клюб повідомляє, що у п'ятницю 6 квітня відбудеться доповідь Олександри Чернової про повість Д. Гуменної „Хрещатий Яр" та роман Г. Журби „Далекий світ". Початок о год. 8 вечора.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

ЛИСТА Ч. 69

Д. Петренко, Сан Франсіско	$ 3	Н. Кирилів, Шикаґо	1
Б. Гірняк, Балтимор	3	В. Сілецький, Геркімер	1
П. Вавро, Аліквіпа	3	Е. Білинський, Пітсбурґ	1
О. Захарків, Рачестер	3	Д. Резник, Акрон	1
М. Підлуський, Ірвінґтон	2	А. Мельник, Рачестер	1
И. Шарун, Шикаґо	2	І. Юрік, Бріджпорт	1
М. Шинінка, Томастон	2	П. Гімбаржевський, Гінтон	1
М. Сеник, Фила.	2	М. Мощак, Пітсбурґ	1
А. Коровіц, МкКіс Рокс	2	А. Кусен, Кліфтон	1
П. Смородський, Пасейк	2	М. Ющук, Ню Йорк	1
В. Яніцький, Колумбус	2	П. Василків, Флорел Парк	1
Т. Гаврилів, Вудбрідж	2	Т. Федорович, Ню Гейвен	1
В. Садівник, Торонто	2	Д. Нечепорляко, Дітройт	1
М. Бздель, Такома	2	І. Хоминець, МкКіспорт	1
А. Годорак, Шикаґо	2	Г. Гриб, Клейвіл	1
М. Фединяк, Шикаґо	2	Д. Д. Черкченко, Патерсон	1
Т. Сущик, Брістоль	2	В. Борейко, Гартфорд	-
В. Масляпка, Ню Гейвен	2	А. Мляк, Шикаґо	1
М. Дучий, Елмайра	2	В. Вачинський, Бостон	1
В. Ковальський, Гемтремк	2	М. Люшняк, Шикаґо	1
М. А. Мельник, Гартфорд	2	Н. Щербаненко, Міннеаполіс	1
В. Кардащук, Гартфорд	2	П. Бовт, Клівленд	1
М. Хрущ, Бронкс	2	К. Гнатишин, Мусап	1
М. Сенів, Шикаґо	1.60	Ю. Ватаманюк, Шикаґо	1
А. Корчинський, Балтімор	1	С. Глад, Лакаванна	1
М. Люлюк, Шикаґо	1	О. Голод, Рачестер	1
Т. Турчин „	1	Я. Баллай, Фила.	1
В. Запорожець, Бруклин	1		
А. Золобак, Шикаґо	1		
П. Лесишин, Спрінґфілд	1		

Разом $ 84.60

Спорт

СФ ГАРФІЛЬД - ПАСЕЙК — УСК НЮ ЙОРК 2:3 (0:1)

Пасейк, 1 квітня. — Змагання за мистецтво Німецько - Ам. Футб. Ліґи проти сильних німців із Гарфілд - Пасейк УСК вирішив у свою користь вислідом 3:2. Це були 16-ті з черги виграні змагання УСК-івців.

В початковій фазі гри УСК був стороною переважаючою і в 13-ій хвилині добув ведення з гострого стрілу Арндта. Гра згодом вирівналася; обидві сторони мали гарні заграння і догідні підворітні ситуації. Одиак щастя сприяло нашим і в 55 хв. Павлюк „бомбою" з-поза 20-ти метрів підвищив вислід до 2:0.

Виграна здавалась вже запевненою, і це, мабуть, пояснює факт, що наші змагуни сповільнили темпо і не зраджували охоти добути більше воріт. Завдяки цьому противник почав приходити до голосу. В 70 хв. йому щастить стрілити перші ворота таки з половини гриpermanent, а кілька хвилин пізніше вирівняти вислід до 2:2.

Після них почались гураґанні наступи наших на німецькі ворота, щоб, мимо всього, вирішити змагання у свою користь. Вже лиш кілька хвилин залишились до кінця гри і суддя часто поглядає на годинник. Виглядає, що УСК-ові прийдеться залишити тут одну цінну точку. Однак 89-та хвилина приносить чудо: Коваль стріляє, а німецький воротар, атакований Голюкою, випускає м'яч із рук до воріт і 3:2! Під великий ентузіязм публіки УСК сходить з грища переможцем.

В передзмаґу УСК I Б програв із резервою Пасейку 1:2 (1:0). Я Василькевич був стрільцем одиноких воріт.

В суботу УСК — учні перемогли однолітків СК Пфельцер в мистецькій грі рахунком 3:2. Ворота добули: В. Кульба 2, В. Шмотолоха 1.

О. К.

УСК „СІЧ" — ЕЛИЗАБЕТ — С. К. РОМА 1:0

Елизабет, 1 квітня. — Італійці віддали Січовикам без гри дві точки і право до дальших гор за чашу стейту. Наступним противником Січі в поході до чаші будуть представники ліґи з Трентону, які загостять до Елизабету і це вже здається врешті буде півфіналом.

В наступну неділю „Січ" зустрінеться в себе дома з непереможними копунами цього сезону С. К. Маритімо, кількакратним першуном ліґи і стейту, за першенство ліґи.

В. С.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

ПІСЛЯ КАТАСТРОФИ ЛІТАКА

Рештки двомоторового пасажирського літака, що розбився у Великодній Понеділок зараз після його відлету з Питсбурґу. В катастрофі згинуло 22 особи, — 14 врятувалося.

Вуглекопи дістануть збільшення денного заробітку на 80 центів

Вашингтон. — Вуглекопи, які працюють при м'якому вугіллі і належать до робітничої спілки, яку очолює Джан Л. Луїс, з днем 2-го квітня дістали збільшення своєї заробітної платні на 80 центів денно. Теперішня платня цих вуглекопів становитиме по 20.25 доляра денно, це значить трохи більше як сто долярів на тиждень. З кол продуцентів повідомляють, що одночасно подорожчало вугілля, яке тепер знову коштує стільки, скільки коштувало перед 1948 роком, коли треба було зменшити ціни на вугілля, щоб не допустити до зменшення скількости проданого вугілля. Це збільшення прибутків вуглекопів сталося згідно з умовою з 3 серпня 1955 р., коли збільшено платні на два доляри денно, і тепер це друга і кінцева рата цього збільшення, бо перша відбулася минулого року.

ВСЯЧИНА

ЮҐОСЛАВСЬКИЙ КНЯЗЬ ЖЕНИТЬСЯ

В Лондоні урядово повідомили, що юґославський 26-річний князь Андрій, брат бувшого короля Петра, має одружитися з княжною Христиною Гессе, небогою князя Единбурґу. Панна молода має 23 роки. Дати шлюбу ще не визначено. Андрій є сином юґославської королеви Марії і покійного короля Александра. Князь Андрій прибув до Англії, коли мав 8 років, і там ходив до школи. Тепер він працює на фармі. Княжна Христина прибула до Англії з Німеччини. Вона живе в апартаменті, який умеблював князь Единбурґу.

ТЕРЕСА НАЙМАН НЕ ПРИЙМАЛА ВІДВІДУВАЧІВ В ВЕЛИКОДНУ П'ЯТНИЦЮ

58-річна Тереса Нойман, славна стиґматичка з Коннерсройту в Баварії, цього року відмовилася приймати відвідувачів в Великодну П'ятницю, коли з її ран знову текла кров. Це вже другий рік вона не допускає до себе відвідувачів, коли їй відновлюються її рани. 6,000 відвідувачів, німців і американців, чекали перед сільським домом, але не могли її бачити. Деякі з тих осіб вже давніше мали нагоду бачити Тересу. Та члени її родини повідомили, що з ран Тереси знову текла кров.

БОЛГАРСЬКИЙ УРЯД БОРОНИТЬ МОРАЛЬНИХ ЗАСАД

Кілька років комуністичний болгарський уряд виступав проти Церкви „буржуазної" моралі та влегшував розводи, але тепер побачив, що навіть комуністам шкодять такі неморальні засади, і хоче завернути з своєї злої дороги. Та робить це він без Бога, і тому не можна брати його зміни поважно, бо це в дійсності не є зміна, тільки страх перед тими наслідками, які вийшли з розпусти, пияцтва та хуліганства. В Болгарії тепер проголошено, що каратимуть шестимісячним арештом або грившою 1,000 левів (140 долярів) того члена подружжя, який житиме неморально. За дальші провини в цій самій ділянці грозить кара до трьох років тюрми.

ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ ПІВНІЧНІ СТЕЙТИ ПРИЙНЯЛИ ПІВДЕННИХ НЕҐРІВ

Редактор щоденника „Ди Чарлестон Нюз енд Курієр" із Південної Каролайни Томас Р. Вейрінґ заявив, що північні стейти не мають права вмішуватися до політики південних стейтів. „Якщо ви дійсно хочете допомогти кольоровому населенню, казав цей редактор, то заберіть собі це населення до себе". Неґритянське населення, якщо воно не вдоволене на Півдні, то повинно радо перейти до північних стейтів. Вейрінґ твердить, що в найближчому майбутньому не легко буде об'єднати школи в південних стейтах.

МАЙЖЕ ДВОБІЛЬЙОНОВИЙ БЮДЖЕТ МІСТА НЮ ЙОРК

Місто Ню Йорк цього року має мати бюджет в висоті 1,917,-224,418 долярів. Бюджетові пропозиції, оправлені в окрему книжку, важать 33 фунти і 10 унцій. Минулого року цей „бюджет" важив тільки 24 фунти, і він становив тільки 1,783,086,557 долярів. Бюджет цього одного міста є далеко більший від бюджетів деяких держав.

PAINTED DESERT підсумовує працю в копальнях урану.

Spokane, Wash.—Painted Desert Uranium & Oil Co., W. M. Fredericks, секр.-скарб. Peyton Bldg. підсумовує працю дослідів після тяжкої зими. Компанія має просторі посілості в околиці Charles Steen, близько Moab, Utah, де, за найновішими звідомленнями копальня Steen Utex висилає місячно около 10,000 тон руди урану ураніту вартости около $50.00 за тону, або в цілости около $500,000 на місяць.

Painted Desert має також посілості в околиці Mt. Spokane, близ. Spokane і недалеко імпозантної копальні урану Daybreak, яка висилає около 2 вантажні авта руди урану автуніту словом около $5,000 за один вантаж авта, або в цілости около $10,000 денно, як подає Mr. Fredericks.

Зразки цього урану автуніту продається колекціонерам й другим за около $100.00 за фунт. Смітсонська Інституція платить около $1,100 за 10 фунтів зразків урану. Цю руду признано за найкращу якість, яку колинебудь винайдено.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую брата Николу КАРДАШ із Константиновки, Баштанського району, Николаївської области. Останньо перебував в Гамбурґу. Хто знав би про нього, або він сам прошу писати на адресу: Nadia Moros, R. D. 4, Casino Dr., Freehold, N. J.

Марія ГОРІШНА, з села Бліх, повіт Зборів, пошукує Антона ГОРІШНОГО, Анну МИСЕВИЧ, Параню САХМАН. Правдоподібно мали б знаходитись в Ню Йорку. Хто знав би про них, або вони самі прошу зголоситись на адресу:
Barbara KORCHALO - TASKI
6239 Piedmont St.
Detroit 28, Michigan

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність" Відд. 163 відбудуться в неділю, 8-го квітня в домі Горфман, 847 N. Franklin St., о год. 1-ій попол. Проситься всіх членів прибути на призначений час. — М. Лешак, предс.; Ст. Филик, фін. секр.; Дм. Мисько, рек. секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Т-во ім. В. Хмельницького Відд. 158 повідомляє, що квартальні збори відбудуться в суботу, 7-го квітня, о год. 8-ій веч., в Укр. Нац. Домі 216-218 Grand St. Взивається всіх членів обов'язково прибути на збори та вирівняти свої залеглості. Хто з членів з важної причини не може бути на зборах, може принести свої вкладки кожної середи і п'ятниці до УНДому, де секретар або касир буде чекати на них. Проситься неодмінно прибути на збори, разом зі своїми знайомими та заохотити їх статися членами Т-ва та УНСоюзу. — Ю. Павчак, предс.; П. Дубовецький, кас.; Никола Кунька, секр.

ВИЛКС-БЕРІ, ПА. — Б-во св. І. Хрестителя, Відд. 223, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 8-го квітня, в параф. залі зараз по Службі Божій. Присутність всіх членів конечна. — Управа.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. Ап. Петра і Павла Відд. 102 відбудуться в неділю, 8-го квітня зараз по співаній Сл. Божій в церковній залі 2280 W. 7th. — Н. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва Запорозька Січ Відд. 251 відбудуться в неділю, 8-го квітня, зараз до всіх Сл. Божих в церковній залі 2280 W. 7th. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — В. Козир, предс.; Д. Шмагала, секр.

Посмертна Згадка

ВАСИЛЬ НАЗАРЧУК, член 292 Відд. УНСоюзу в Дітройті, Міш., помер 24-го березня 1956 р. Покійний походив з села Великі Мацевичі, повіт Ізяслав, Волинь. Оставив у смутку дружину Анну, сина Ленарда, доньку Ольгу, 4-х внуків і одного брата Теодора. Похорон відбувся 28-го березня з руської церкви св. Петра і Павла на цвинтар Evergreen. — В. Н. П.!
П. Федик, секр.

ІВАН ДЕЩЕВСЬКИЙ, член 137 Відділу УНСоюзу, помер 3-го квітня 1956 р. в Істон, Па., проживши 75 літ. Покійний родився в селі Кнебанівка, пов. Збараж, Галичина. Полишив в смутку дружину Катерину, синів Івана й Стефана, 5 дочок — Анну, Катерину, Марію, Ольгу і Меланію і 8 внуків. Похорон відбудеться в п'ятницю, 6-го квітня, о год. 8:30 з похорон. заведення до укр. кат. церкви св. Духа в Вест Істон на укр. кат. цвинтар св. Духа. — В. Н. П.!
М. Колодруб

ТАРЗАН, ч. 3645. Небезпечне падіння.

Зачарована дівчина спостерігала з свого укритого листям місця, аж поки не почула тихого руху за собою.

В відблисках місяця спалахували зелені очі леопарда. Дівчина жахнулася і відсунулась, —

але втратила рівновагу і впала з галузі — просто між диких мавп!